

Ispitna pitanja iz predmeta Kriminologija

važe – od juna 2016.

PRETHODNE NAPOMENE:

- podvučena ispitna pitanja postavljaju se nezavisno od izrade seminarskog rada
- *italikom /kosim slovima/* označeni autori imaju tekstove u knjizi *Teorije u kriminologiji* (izd. Pravni fakultet, edicija CRIMEN, 2010.)

----- prvo pitanje -----

1. o interesovanju za zločin; naučna perspektiva
2. osnovni pojmovi u kriminologiji (kl.)
3. definicija kriminologije i njene bitne crte kao nauke; predmet kl.
4. različita shvatanja zločina - uža i šira odredba
5. zločin i devijantnost
6. odnos kriminologije sa drugim kriv.naukama; kl. i tzv. kriminološke discipline
7. značaj za krivično pravosuđe; odnos administracije prema rezultatima istraživanja
8. primenjena (aplikativna) kriminologija; položaj i uloga kriminologa; etički kodeks *
9. metod i metodologija; pojam i vrste istraživanja; evaluativna istraživanja; postupak naučnog saznanja
10. metod i predmet istraživanja; metod i teorija *
11. podela kl. metoda prema prirodi podataka i prema načinu pristupanja predmetu
12. istorijske i komparativne studije; studije predviđanja
13. klinički metod; prognoza kriminalnog ponašanja; anamnestički metod; posmatranje sa učestvovanjem
14. “nenametljiva posmatranja”; dokumentaciona, analiza sadržaja i meta-analiza; mapiranje kriminaliteta
15. uzorak; ispitivanje straha od kriminaliteta
16. longitudinalna ispitivanja; pojam, poznati primeri; ocena; eksperiment
17. metod korelacije; statističke evidencije - podaci koje sadrže
18. podela statističkih evidencija; “gubljenje zločina”; kritika statističkih evidencija
19. tamna brojka kriminaliteta
20. studije “samooptuživanja” i studije o žrtvama; ocena metoda za rasv. tamne brojke
21. brojka preuveličavanja; značaj primene statistike u kriminologiji
22. triangulacija metoda
23. pojam, značaj i podela teorija;

24. klasična škola – osnove učenja i predstavnici (*Beccaria; Bentham; Feuerbach*); savremeni neoklasicizam; desni realizam
25. pozitivizam; kartografska (*Quetelet i Guerry*) i antropološka škola (*Lombroso, Garofalo, Ferri*); zločin i fizička konstitucija; uticaj genetskih faktora (*Dugdale, Glueckovi, Goring*)
26. psihoanalitička objašnjenja; teorija inteligencije (*Goddard*); *Eysenck*; psihopatija i zl.; psihosocijalni pravac
27. francuska škola (*Tarde; Durkheim*); sociološka škola (*Liszt; Aschaffenburg*); teorija istorijskog materijalizma (*Bonger*)
28. ekološka teorija (*Shaw & McKay; Trasher*); teorije o učenju (ABC t.; *Bandura; Sutherland; Akers*);
29. t. društ. konflikta i raskoraka (*Sellin; A. Cohen; Miller; Wolfgang & Ferracuti*); potkulture mladih
30. t. društvenog pritiska (*Merton; Cloward i Ohlin; Sykes & Matza*); kontrolne t. (*Reiss i Nye; Reckless; Hirshi*)

31. nova društvena odbrana (*Gramatica; Ancel*)
32. interakcionizam i t. etiketiranja (*Becker; Lemert; Wheeler & Cottrel; Chapman, Katz*)
33. radikalna kl. – rani radovi (*Taylor, Walton & Young; Chambliss;*) ; kritička kl.: *Hulsman* levi realizam; *Taylor*; postmodernizam; mirotvorna (*Quiney; Pepinsky*); abolicionizam
34. feministički pristup - počeci (*Lombroso i Ferrero; Klein*); savremeni feminizam
35. t. racionalnog izbora (*Wilson i Herrnstein; Cohen & Felson*)
36. t. reintegrativnog postidiivanja (*Braithwaite*); komunitarna t. (*Cordella*)
37. nove kriminološke t. (1): racionalnog izbora (*Wilson & Herrnstein; Cohen & Felson*); t. životne sredine (*Brantinghamovi; Felson*); t. kulturalne kl. (*Ferrel; Kidd-Hewitt*; “karneval” i “shizofrenija zl.” - *Presdee i Burke*);
38. nove kriminološke t. (2): t. o muškosti (*Segal; Messerschmidt*); t. životnog ciklusa (*Samson i Laub; Blumstein i Cohen*); integrativne t. (*Vila; Barak; Robinson*)

39. triangulacija teorija – primer: kultura poricanja (*S. Cohen*); novi oblici trianulacije: »zelena«, »epidemiološka«, »kiber i alogaritamska kriminologija«, *
40. Evaluacija kriminoloških teorija *
41. Stavovi najuticajnijih teorijskih orijentacija o ključnim kriminološkim pitanjima ((Prilog II u Udžbeniku)*)

----- **drugo pitanje** -----

1. fenomenološka dimenzija krim. poj.; države sa visokom stopom kriminaliteta.; objašnjenja; paradoks na razmeđu milenijuma (*Young i Graland*)
2. države sa niskom stopom kriminaliteta; studija *F. Adler*
3. podaci o kriminalitetu u Srbiji
4. prognoza kriminaliteta kao masovne pojave
5. tipologija dela i učinilaca
6. zločini mržnje
7. nasilnički krim. – pojam, koreni nasilja
8. tradicionalni oblici nasl. krim. (ubistva, proganjanje; silovanje)
9. noviji oblici: između partnera (sindrom zlostavljane žene) i međugeneracijski porodični krim.
10. imovinski kriminalitet - pojam, vrste i reagovanje građana; vandalizam
11. kriminalitet belog okovratnika i kriminalitet korporacija
12. korupcija
13. kompjuterski i kiber kriminalitet
14. organizovani kriminalitet: transnacionalni org. krim.
15. trgovina ljudima
16. politički kriminalitet; krim. države; terorizam i kontraterorizam
17. saobraćajni kriminalitet

- ● ----- ● ----- ● -----
18. dva pristupa uzročnosti u kl.; pokušaj objašnjenja kauzaliteta zločina; švedski primer
 19. dejstvo kriminogenih faktora u razdobljima relativnog društvenog mira
 20. dejstvo kriminogenih faktora u razdobljima socijalnih potresa
 21. bolesti zavisnosti
 22. nedostatak samokontrole kao unutrašnji činilac
 23. kriminalna karijera
 24. viktimološka dimenzija kriminalne pojave; teorija o životnom stilu; podele žrtava (*von Hentig; Fattah*)
 25. tzv. delikti bez žrtve
 26. vidovi reakcije društva na zločin; imidž zločina i mitovi o njemu: moralna panika: tradicionalni i novi oblici

27. strah od zločina; stokholmski sindrom;
28. neformalna kontrola od strane zajednice; koncepcija O. Newman-a
29. kolektivni odgovor na zločin (uzimanje pravde u ruke; samoorganizovanje građana; susedsko nadziranje; patrole građana)
30. dinamika inkriminacija – kr. pr. i kultura; hiper., dekriminalizac. i inkriminalizacija *
31. suština kazne i svrha kažnjavanja; pravila o odmeravanju

----- **treće pitanje** -----

1. nastanak moderne policije; grad bez policije;
2. vrste i oblasti policijskih aktivnosti
3. strategije policijskog delovanja: saradnja lokalne zajednice; “razbijenih pozora”;
4. strategije (2): nulte tolerancije; rešavanja problema; situaciona prevencija
5. diskreciona ocena; protivrečnost zahteva i sukob uloga; primena prinude
6. zanimanje policajac: opasan posao; stres i potkutura policajaca
7. zamerke: izdvajanja i efikasnost; birokratizacija i politizacija; prekoračenje i zloupotreba ovlašćenja; korumpiranje policije
8. privatizacija poslova bezbednosti
9. sudovi i izricanje krivičnih sankcija; uloga javnog tužioca i branilaca
10. vrste i težina izrečenih sankcija u Srbiji
11. zamerke delovanju sudova; odnos zaprečenih i izrečenih sankcija; nezavisnost sudstva
12. nastanak kazne zatvora i ustanova; stanje i reformatori (Howard, Fry, Bentham)
13. sistemi čelijskog usamljenja
14. progresivni sistem (Machonoki-ev eksperiment; engleska i irska varijanta; kritika)
15. moderni sistem; resocijalizacija kao svrha kažnjavanja
16. individualizacija u izvršenju kazne (opservacija, klasifikacija i kategorizacija); humano postupanje sa osuđenima
17. osporavanje kazne zatvora i njenog cilja
18. negativan uticaj na zatvorenika (Clemmer; Sykes); osuđenička zajednica
19. trajanje kazne; jedna ili više vrsta zatvaranja
20. prenatrpanost zavoda i cena izvršenja; pobune i nasilje među osuđenima
21. problemi postepenalne pomoći
22. kritike filozofije tretmana *
23. načini prevazilaženja krize (privatizacija i vaninstitucionalni tretman);
24. vrste ustanova prema stepenu obezbeđenja; pojam otvorenih ustanova i izbor osuđenika
25. alternative kazni zatvora - pojam i vrste
26. rad u korist zajednice; kućno zatvaranje i elektronski nadzor; budućnost kazne zatvora
27. formalna socijalna kontrola i garantovanje prava čoveka; kontraterorizam i ljudska prava; relativizovanje načela *Ne bis in idem*
28. novi trendovi u kontroli kriminaliteta: «krugovi odgovornosti»; modeli maloletničke pravde; kontrola krim. i socijalna pravda; kontrola krim. kao globalni problem *
29. restitutivna i restorativna pravda: transformativna, tranziciona i pravda u zajednici